

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО – ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник ректора
з навчальної роботи
 Світлана ГІЛІНА
«25» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 16. ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ

Ступінь вищої освіти «бакалавр»
Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 053 «Психологія»
Освітньо-професійна програма «Психологія»

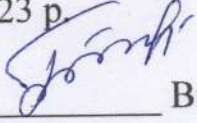
Миколаїв - 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Психофізіологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» освітньо-професійної програми «Психологія».

Розробник: Майгур К.Л., старший викладач кафедри психології

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри психології

Протокол № 1 від 23 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри психології Віталій ПЕТЬКОВ

Робочу програму погоджено Вченою радою університету

Протокол № 1 від 25 серпня 2023 р.

Голова Вченої ради Михайло ВОЛКОВ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Цикл професійної підготовки	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 150		2-й	
		Семестр	
		3-й	
		Лекції	
		38 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Практичні	
		34 год.	
		Самостійна робота	
		78 год.	
Тижневих годин для: ОФН – 4	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Вид контролю: Іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для очної форми навчання 150 – год.: 72 год. – аудиторні заняття, 78 год. – самостійна робота.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни здобувачів циклу професійної підготовки «Психофізіологія» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів напряму Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» 053 «Психологія».

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Психофізіологія»: психофізіологічні механізми життєдіяльності, поведінки, розвитку, навчання та праці людини

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, нейропсихологія, патопсихологія, експериментальна психологія, психодіагностика та ін.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Психофізіологія»

Метою вивчення дисципліни є розкрити фізіологічні основи психічних явищ; дослідити поведінку при різних експериментальних впливах на фізіологічні процеси, з'ясувати співвідношення між психікою та нейрофізіологічними процесами мозку; вивчення об'єктивно реєстраційних порушень фізіологічних функцій, які зумовлюють психічні процеси сприймання, запам'ятовування, мислення, емоцій тощо.

Завдання курсу:

- ознайомлення з методами дослідження в психофізіології;
- ознайомлення з передачею і переробкою сенсорних сигналів;
- охарактеризувати проблему уваги у психофізіології;
- визначити філогенетичні рівні біологічної пам'яті;
- дати характеристику біологічно- і соціально-значущим стимулам як джерелам емоцій;
- дослідження експресії обличчя як засобу невербального спілкування;
- ознайомитися з кодуванням і декодуванням експресії обличчя;
- ознайомлення з психологічними і біологічними теоріями навчання, фіксацією етапів навчання у вигляді елементів досліду;
- дати характеристику теорія свідомості; свідомість і пам'ять;
- свідомість і міжпівкулева асиметрія мозку.

Під час вивчення дисципліни «Психофізіологія» у здобувачів мають сформуватися наступні компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні:

СК 02. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

У ході вивчення навчальної дисципліни «Психофізіологія» може бути досягнуто таких програмних результатів навчання:

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань для розуміння спеціальних розділів психології з метою майбутньої спеціалізації та освоєння міждисциплінарного зв'язку.

ПРН 4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами досліджень і аналізу літературних джерел, включаючи спеціальну термінологію для проведення дослідження.

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги вимірювати індивідуальні та психологічні показники особистості. Це означає здатність оцінити зміни у розвитку психіки та коригувати їх.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно та письмово.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 год./5 кред. ECTS

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Психофізіологія як наука

Тема 1. Предмет та принципи психофізіологічних досліджень. Предмет психофізіології, її місце в системі наукового знання. Місце психофізіології стресу в системі наук. Особливості психофізіології як міждисциплінарного наукового знання. Завдання та принципи психофізіології. Основні методологічні принципи рефлекторної теорії І.П.Павлова. Умовні й безумовні рефлекси. Розвиток безумовно-рефлекторної функції. Розвиток орієнтовного рефлексу. Принцип домінанти й значення домінанти в умовно-рефлекторній діяльності. Аналітико-синтетична діяльність кори мозку.

Тема 2. Історія становлення психофізіології. основні джерела психофізіології. Зародження психофізіологічних знань. Ідеї у період Середньовіччя та Відродження. Емпіричні психофізіологічні нароби XIX-XX століття. Сучасні вітчизняні та зарубіжні психофізіологічні досягнення.

Модуль 2. Загальна характеристика нервової системи.

Тема 3. Нервова система: основні поняття та принципи. Будова і функції нейрона. Властивості нервової системи. Діяльність нервових центрів. Пейсмейкер. Будова і функції головного мозку. Будова і функції ретикулярної формації. Зони кори великого мозку. Лімбічна система.

Тема 4. Сучасні методи дослідження в психофізіології Показники діяльності серцево-судинної системи. Пупілометрія. Реєстрація імпульсної активності нервових клітин. Електрокортикограма. Електроенцефалографія. Магнітоенцефалографія. Метод магнітно-резонансної томографії. Ядерна магнітна резонансна інтроскопія. Електроокулограма. Електроміографія. Електрична активність шкіри.

Модуль 3. Психофізіологія психічних процесів

Тема 5. Сприйняття, кодування і переробка інформації в нервовій системі. Психологія та психофізика сенсорних процесів. Загальні питання рецепції. Психофізіологічні аспекти відчуття. Порогова психофізика Г. Фехнера. Психофізика прямих (суб'єктивних) оцінок С. Стівенса. Психофізична теорія знаходження сигналу (Дж. Светс, В. Таннер, Т. Бердсолл). Психологія сприймання. Психофізіологічні аспекти сприймання. Теорія неусвідомлюваних умовиводів. Інформаційні процеси і їхні особливості в онтогенезі. Загальні уявлення про вікову динаміку сприйняття.

Тема 6. Увага, її психофізіологічний механізм. Психофізіологія уваги. Увага: фізіологічний механізм, види, властивості. Проблема уваги в традиційній психофізіології. Характеристика і види уваги. Мимовільна увага. Потенціали, пов'язані з подіями, як кореляти мимовільної уваги. Довільна увага. Потенціали, які пов'язані з подіями як кореляти довільної уваги. Увага, активність, функціональний стан, бадьорість. Модулююча система мозку. Субсистеми активації. Стовбуро-таламо-кортикальна система. Базальна холінегічна система. Каудо-таламо-кортикальна система. Гамма-коливання і увага.

Тема 7. Психофізіологія пам'яті. Пам'ять: фізіологічні механізми та види. Концепція активної пам'яті. Декларативна і процедурна пам'ять. Робоча пам'ять. Види пам'яті. Системи пам'яті. Мигдалеподібне тіло й емоційна пам'ять. Функції гіпокампа в процесах пам'яті. Одиниці пам'яті.

Тема 8. Психофізіологія емоцій. Емоції. Вимір емоцій. Розвиток базисних емоцій у ранньому онтогенезі. Функції емоцій. Теорії походження емоцій. Емоції у людини і експресія обличчя. Кодування і декодування експресії обличчя. Емоції і функціональна асиметрія мозку. Індивідуальні відмінності та емоції. Нейроанатомічна і функціональна організація центральних механізмів емоцій. Кора головного мозку. Біохімічна специфіка центральних механізмів емоцій. Основні поняття теми: емоції, афекти, власне емоції.

Тема 9. Мислення і мова. Операції мислення. Розвиток мови. Функції мови. Асиметрія півкуль і мовлення. Процес мислення. Вербальний і невербальний інтелект. Функціональна асиметрія мозку і особливості мислення. Статеві відмінності та інтелектуальні функції. Статеві відмінності та асиметрія. Механізми творчої діяльності.

Модуль 4. Психофізіологія свідомості та сну.

Тема 10. Психофізіологія свідомості. Теорії свідомості. Свідомість (властивості та структура) і моделююча система мозку. Свідомість, спілкування і мова. Функціональна асиметрія головного мозку людини. Патологія і функціональна міжпівкулева асиметрія.

Тема 11. Сон та сновидіння. Сон - активний чи пасивний стан людини. Древні та сучасні теорії сну. Стадії повільного та швидкого сну. Потреба у сні. Фізіологічні зміни під час сну. Сновидіння. Функційне значення сну.

Модуль 5. Психофізіологічні основи поведінки тварин та людини.

Тема 12. Психофізіологія поведінки. Основні поняття психофізіології поведінки. еволюція пристосувальних поведінкових реакцій. Природжені форми поведінки. Типи безумовних рефлексів та інстинктів. Набуті форми поведінки. Форми навчання. Умовнорефлекторна діяльність. Складні форми умовнорефлекторної діяльності. Елементарна розумова (мисленнева) діяльність тварин.

Модуль 6. Диференціальні аспекти психофізіології

Тема 13. Статеві відмінності психофізіологічних функцій. Статевий диморфізм нервової системи людини. Статеві відмінності в функціонуванні мозку (статевий диєргізм). Статеві відмінності в когнітивних процесах.

Тема 14. Функціональна асиметрія півкуль великого мозку. Функції правої півкулі. Функції лівої півкулі. Особливості функціонування мозку у шульгів. Причини функціональної асиметрії мозку. Дві півкулі - спільне мислення. Міжпівкульна взаємодія і метаконтроль.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Предмет та принципи психофізіологічних досліджень.	10	2	2			6						
Тема 2. Історія становлення психофізіології. основні джерела психофізіології.	10	4	4			2						
Разом за модулем 1	20	6	6			8						
Модуль 2												
Тема 3. Нервова система: основні поняття та принципи	10	2	2			6						
Тема 4. Сучасні методи дослідження в психофізіології	10	2	2			6						
Разом за модулем 2	20	4	4			12						
Модуль 3												
Тема 5. Сприйняття, кодування і переробка інформації в нервовій системі.	10	4	2			4						
Тема 6. Увага, її психофізіологічний механізм.	8	2	2			4						
Тема 7. Психофізіологія пам'яті.	8	2	2			4						
Тема 8. Психофізіологія емоцій.	10	4	2			4						
Тема 9. Мислення і мова.	8	2	2			4						
Разом за модулем 3	44	14	10			20						

Модуль 4											
Тема 10. Психофізіологія свідомості.	10	2	2			6					
Тема 11. Сон та сновидіння.	10	4	2			4					
Разом за модулем 4	20	6	4			10					

Модуль 5											
Тема 12. Психофізіологія поведінки.	16	2	4			10					
Разом за модулем 5	16	2	4			10					

Модуль 6											
Тема 13. Статеві відмінності психофізіологічних функцій.	16	4	4			8					
Тема 14. Функціональна асиметрія півкуль великого мозку.	14	2	2			10					
Разом за модулем 6	30	6	6			18					
Всього разом:	150	38	34			78					

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет та принципи психофізіологічних досліджень.	2
2	Тема 2. Історія становлення психофізіології. основні джерела психофізіології.	4
3	Тема 3. Нервова система: основні поняття та принципи.	2
4	Тема 4. Сучасні методи дослідження в психофізіології	2
5	Тема 5. Сприйняття, кодування і переробка інформації в нервовій системі.	4
6	Тема 6. Увага, її психофізіологічний механізм.	4
7	Тема 7. Психофізіологія пам'яті.	4
8	Тема 8. Психофізіологія емоцій.	4
9	Тема 9. Мислення і мова.	4
10	Тема 10. Психофізіологія свідомості.	6
11	Тема 11. Сон та сновидіння.	4
12	Тема 12. Психофізіологія поведінки.	10
13	Тема 13. Статеві відмінності психофізіологічних функцій.	8
14	Тема 14. Функціональна асиметрія півкуль великого мозку.	10
Всього:		34 год.

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет та принципи психофізіологічних досліджень.	6
2	Тема 2. Історія становлення психофізіології. основні джерела психофізіології.	2
3	Тема 3. Нервова система: основні поняття та принципи.	6
4	Тема 4. Сучасні методи дослідження в психофізіології	6
5	Тема 5. Сприйняття, кодування і переробка інформації в нервовій системі.	4
6	Тема 6. Увага, її психофізіологічний механізм.	4
7	Тема 7. Психофізіологія пам'яті.	4
8	Тема 8. Психофізіологія емоцій.	4
9	Тема 9. Мислення і мова.	4
10	Тема 10. Психофізіологія свідомості.	6
11	Тема 11. Сон та сновидіння.	4
12	Тема 12. Психофізіологія поведінки.	10
13	Тема 13. Статеві відмінності психофізіологічних функцій.	8
14	Тема 14. Функціональна асиметрія півкуль великого мозку.	10
Всього:		78 год.

7. Самостійна робота

Для самостійної роботи здобувачів виносяться два типи завдань. Завдання теоретичного характеру, які недостатньо ґрунтовно розглянуті в межах лекційних занять, виносяться для самостійного опанування здобувачем. Вони є доповненням до лекційного курсу. Здобувач має опрацювати нормативні та літературні джерела та бути готовим до відповіді на поставлені питання під час проведення практичних занять та іспиту. Завданнями практичного характеру є тести та задачі, які знаходяться на кафедрі.

8. Методи навчання

Традиційні методи навчання (пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий/евристичний, дослідницький метод, метод проблемного викладу). Інтерактивні методи навчання (евристична бесіда, мозковий штурм, тренінг, ділова/рольова гра). Новітні освітні технології (презентації, використання мультимедіа). Практичні методи (практичні заняття, робота з кейсовими завданнями тощо). Наочний метод (ілюстрації, демонстрації). Словесні методи (лекції, презентації, дискусії тощо).

9. Методи та форми контролю

Сучасна дидактика виділяє наступні методи контролю: методи усного контролю, методи письмового контролю, методи практичного контролю, дидактичні тести, спостереження, методи графічного контролю, методи програмованого і лабораторного контролю.

Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань здобувачами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється:

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань здобувачів забезпечується чіткими критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної здобувачем навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль – виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів. По закінченню вивчення навчальної дисципліни здобувач складає екзамен.

10. Критерії поточного оцінювання знань здобувачів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування. Загалом здобувач може отримати за даний блок – 60 балів. Критерії оцінювання:

Оцінка **“відмінно” А** ставиться за повну, глибоку, логічну відповідь, демонстрацію розуміння нормативного матеріалу та правильне його тлумачення, доказові висновки, правильне використання правової термінології та літератури.

Оцінка **“добре” В** ставиться в разі, коли виконання завдань відповідає зазначеним вимогам, але викладений матеріал недостатньо систематизований, не продемонстровано стійкі вміння у

визначені понять або у висновках і узагальненнях є окремі неточності.

Оцінка **“добре” С** ставиться в разі, коли виконання завдань в цілому відповідає зазначеним вимогам, але викладений матеріал не систематизований, не продемонстровано вміння у визначені понять, у висновках і узагальненнях є суттєві неточності.

Оцінка **“задовільно” D** ставиться, коли здобувач виявляє розуміння основних положень тем варіанту, але спостерігається поверховість знань, визначення

понять не чітко, недостатні вміння і аргументи, допущені помилки і неправильне тлумачення окремих норм права або ж правове завдання розв'язано лише частково.

Оцінка **“задовільно” E** ставиться, коли здобувач виявляє розуміння основних положень тем варіанту, але спостерігається поверховість знань, невміння визначити поняття, недостатні вміння і аргументи, допущені істотні помилки і неправильне тлумачення норм права, але виконання завдання задовольняє мінімальним критеріям.

Оцінка **“незадовільно” FX** ставиться, якщо відповідь неправильна і свідчить про незнання основного матеріалу, грубі помилки у визначенні правових понять і розв'язанні завдань варіанту, невміння працювати з нормативними актами. Здобувач має право протягом двох тижнів повторно перескласти модульну контрольну роботу і отримати атестацію.

Оцінка **“незадовільно” F** ставиться, якщо відповідь неправильна і свідчить про незнання матеріалу, грубі помилки у визначенні правових понять і розв'язанні завдань варіанту, невміння працювати з нормативними актами. Крім того, оцінка **“незадовільно”** виставляється і здобувачам, які були відсутні на контрольному занятті з неповажних причин. Здобувач повинен пройти повторний курс навчання за цим модулем.

Загалом отримані бали сумуються, оцінювання знань здобувачів проводиться за національною шкалою та шкалою ECTS таким чином:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Перелік питань до іспиту

1. Предмет психофізіології, її місце в системі наукового знання.
2. Місце психофізіології стресу в системі наук.
3. Розвиток орієнтовного рефлексу.
4. Аналітико-синтетична діяльність кори мозку.
5. Особливості психофізіології як міждисциплінарного наукового знання.
6. Завдання та принципи психофізіології.
7. Основні методологічні принципи рефлексорної теорії І. П. Павлова
8. Умовні й безумовні рефлекси.
9. Розвиток безумовно-рефлексорної функції.
10. Принцип домінанти й значення домінанти в умовно-рефлексорної діяльності.
11. Історія становлення психофізіології. основні джерела психофізіології.
12. Зародження психофізіологічних знань.
13. Ідеї у період Середновіччя та Відродження.
14. Емпіричні психофізіологічні нароби XIX-XX століття.
15. Сучасні вітчизняні та зарубіжні психофізіологічні досягнення.
16. Будова і функції нейрона.
17. Властивості нервової системи.
18. Діяльність нервових центрів.
19. Будова і функції головного мозку.
20. Будова і функції ретикулярної формації.
21. Зони кори великого мозку.
22. Лімбічна система.
23. Показники діяльності серцево-судинної системи.
24. Пупілометрія.
25. Реєстрація імпульсної активності нервових клітин.
26. Електрокортикограма.
27. Електроенцефалографія.
28. Магнітоенцефалографія.
29. Метод магнітно-резонансної томографії.
30. Ядерна магнітна резонансна інтроскопія.
31. Психологія та психофізика сенсорних процесів.
32. Загальні питання рецепції.
33. Психофізіологічні аспекти відчуття.
34. Порогова психофізика Г. Фехнера.
35. Психофізика прямих (суб'єктивних) оцінок С. Стівенса.
36. Психофізична теорія знаходження сигналу (Дж.Светс, В.Таннер, Т.Бердсолл).
37. Психологія сприймання.
38. Психофізіологічні аспекти сприймання
39. Психофізіологічні аспекти сприймання.
40. Теорія неусвідомлюваних умовиводів.
41. Інформаційні процеси і їхні особливості в онтогенезі.
42. Загальні уявлення про вікову динаміку сприйняття.
43. Інформаційні процеси і їхні особливості в онтогенезі.

44. Психофізіологія уваги.
45. Увага: фізіологічний механізм, види, властивості.
46. Характеристика і види уваги.
47. Модулююча система мозку.
48. Субсистеми активації.
49. Стовбуро-таламо-кортикальна система.
50. Базальна холінегічна система.
51. Каудо-таламо-кортикальна система.
52. Гамма-коливання і увага.
53. Пам'ять: фізіологічні механізми та види.
54. Концепція активної пам'яті.
55. Емоції. Вимір емоцій.
56. Розвиток базисних емоцій у ранньому онтогенезі.
57. Функції емоцій. Емоції у людини і експресія обличчя.
58. Кодування і декодування експресії обличчя.
59. Емоції і функціональна асиметрія мозку.
60. Індивідуальні відмінності та емоції.
61. Біохімічна специфіка центральних механізмів емоцій.
62. Мислення: психофізіологічний аспект.
63. Операції мислення. Розвиток мови.
64. Функції мови.
65. Асиметрія півкуль і мовлення.
66. Процес мислення.
67. Функціональна асиметрія мозку і особливості мислення.
68. Статеві відмінності та інтелектуальні функції.
69. Статеві відмінності та асиметрія.
70. Психофізіологія свідомості.
71. Теорії свідомості.
72. Свідомість (властивості та структура) і моделююча система мозку.
73. Сон - активний чи пасивний стан людини.
74. Древні та сучасні теорії сну.
75. Стадії повільного та швидкого сну.
76. Фізіологічні зміни під час сну.
77. Функційне значення сну.
78. Основні поняття психофізіології поведінки.
79. Статеві відмінності психофізіологічних функцій.
80. Статевий диморфізм нервової системи людини.
81. Статеві відмінності в функціонуванні мозку (статевий диергізм).
82. Статеві відмінності в когнітивних процесах.
83. Функціональна асиметрія півкуль великого мозку.
84. Функції правої півкулі.
85. Функції лівої півкулі.
86. Особливості функціонування мозку у шульгів.
87. Причини функціональної асиметрії мозку.
88. Міжпівкульна взаємодія і метаконтроль.
89. Основні поняття психофізіології поведінки. еволюція пристосувальних поведінкових реакцій.

90. Складні форми умовнорефлекторної діяльності.

12. Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Методичні розробки проведення семінарських занять.
3. Методичні рекомендації щодо організації лекційних, семінарських занять, індивідуально-дослідної роботи, самостійної роботи здобувачів.

13. Рекомендована література

Основна:

1. Анатомія та психофізіологія ЦНС: навчальний посібник для студентів першого освітнього рівня «бакалавр» ОП «Психологія», ОП «Кризова психологія» (частина I) / укладачі Оверчук В.А., Міщук С.С., Боженко В.Г. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2023. 192 с.
2. Грицюк І.М. Психофізіологія: навч.посіб. [для студентів вищ.навч.закл.]. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 322 с.
3. Дегтяренко Т.В., Ковиліна В.Г. Психофізіологія розвитку: підручник для студентів вищих навчальних закладів. К.: УАІД «Рада», 2022. 327 с.
4. Лісовенко А.Ф., Бедан В.Б. Психофізіологія: практикум (для самостійної підготовки здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології). Одеса: Фенікс, 2021. 75 с.
5. Психофізіологія: конспект лекцій / укл.: Н. В. Коляда. Суми: Сумський державний університет, 2022. 264 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuiv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
2. <http://lib.iitta.gov.ua/> – Електронна бібліотека НПН України.
3. <http://upsihologa.com.ua/> – портал професійних психологів України «У психолога».
4. <http://psylib.org.ua/index.html> – Психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури.
5. <http://studentbooks.com.ua/> – Студентська бібліотека.
6. <https://youalib.com/> – Всеукраїнська електронна бібліотека.